

Præfatio sancti Hieronimi in omnes epistolas sancti Pauli Incipit.

Primum querit quare post euangelia quae supplementum legis sunt et in quibus nobis exempla et precepta viuendi plenissime digesta sunt. voluerit apostolus has epistolas ad singulas ecclesias destinare? Hac autem causa factum videtur. ut scilicet in initia nascentis ecclesie nouis causis existens preueniret. et ut presentia atque orientia reseccaret vicia. et post futuras excluderet questiones. exemplo prophetarum: qui post editam legem moysi in qua omnia dei mandata legebantur nihilominus in doctrina sua rediuita semper populi comprehendere peccata. et propter exemplum viuendi libros ad nostram etiam memoriam transmiserunt. Deinde querit. Cur non amplius quam decem epistolas ad ecclesias scripserit? Decem sunt enim cum ea quae dicitur ad hebraeos. Nam reliquae quattuor ad discipulos specialiter sunt porrectae. Ut ostenderet nouum non discrepare a veteri testamento. et se contra legem non facere moysi ad numerum primorum decalogi mandatorum suas epistolas destinauit. et quot ille preceptis a pharaone instituit liberatos: totidem hic epistolis a diaboli et idolatrie seruitute edocet acquisitos. Nam et duas tabulas lapideas duorum testamentorum figuram habuisse viri eruditissimi tradiderunt. Epistolam sane quam ad hebraeos scribit quidam pauli non esse pretendunt. eo quod non sit eius nominis titulata. et propter sermonis stilique distantiam: sed aut barnabe iuxta tertullianum. aut luce iuxta quosdam. vel certe clementis discipuli apostolorum et episcopi romanam ecclesiam post apostolos ordiatur. Quibus respondendum est. si propterea pauli non erit. quia eius non habet nomen. ergo nec cuius erit: quia nulli nomine titulatur. Quod si inconueniens absurdumque est: ipsius magis esse credenda est quae tanto doctrine suae fulget eloquio. Sed quoniam apud hebraeorum ecclesias quasi destructor legis falsa suspitione habebatur. voluit tacito nomine de figuris legis et veritate christi reddere rationem: ne odium nominis in fronte pretulati utilitatem excluderet lectionis. Non est sane mirum si eloquenter videatur in proprio. id est hebraeo quam in peregrino. id est in greco quo ceterae epistolae sunt scriptae sermone. Mouet etiam quosdam quare romanorum epistola in primo sit posita: cum eam non primo scriptam ratio manifestet. Nam hanc se proficiscentem hierosolimam scripsisse testatur cum corinthios et alios iam ante ut ministerium quod secum portaturus erat colligerent. litteris adhortatus sit. Unde et intelligi quidam volunt ita omnes epistolas ordinatas: ut prima poneretur quae posterior fuerit destinata ut per singulas epistolas gradibus ad perfectiora veniret. Romanorum namque

plerique tam rudes erant: ut non intelligerent dei se gratia et non suis meritis esse saluatos. et ob hoc duo inter se populi conflictarent. Idcirco illos indigere asserit corrigi: vicia gentilitatis priora commemorans. Corinthios autem iam dicit scientie gratiam esse concessam. et non tam omnes increpat quam cur peccata non increpauerunt. reprehendit. sicut ait. Audite inter vos fornicatio. Et iterum: Congregatis vobis cum meo spiritu tradere huiusmodi sathanam. In secunda vero laudant. et ut magis ac magis proficiant commendentur. Galathae vero iam nullius criminis arguunt. nisi hoc tantum quod callidissimis pseudo apostolis crediderunt. Ephesij sane nulla reprehensione. sed multa laude sunt digni: quia fidem apostolicam seruauerunt. Philippenses etiam multo magis collaudant. qui nec audire quidem falsos apostolos voluerunt. Thessalonicenses nihilominus in duabus epistolis omni laude prosequitur: eo quod non solum fidei incunctam seruauerint veritatis: sed etiam in persecutione civium fuerint constantes iuuenti Colossenses autem tales erant. ut cum ab apostolo visi corporaliter non fuissent hac laude digni haberent. Et si corpore iquit absens sum: sed spiritu vobiscum sum gaudens et videns ordinem vestrum. De hebraeis vero quod dicendum est: quorum thessalonicenses qui plurimum laudati sunt imitatores facti esse dicuntur. Sicut ipse ait: Et vos fratres imitatores facti estis ecclesiarum dei quae sunt in iudea. Eadem enim passi estis et vos a tribulibus vestris: quae et illi a iudeis. Apud ipsos quoque hebraeos eadem commemorat dicens: Nam et vincitis compassi estis: et rapina bonorum vestrorum cum gaudio suscepistis. cognoscetes vos habere meliorem et manentem substantiam.

Prologus specialis in epistola ad Romanos Incipit.

Romani sunt qui ex iudeis et gentibus crediderunt. Diuina supbia etentione volebant se alterum supponere. Nam iudei dicebant: Nos sumus populus dei quos ab initio dilexit et fouit: nos circumcisi ex genere abraam sancta descendimus ex stirpe. et notus retro apud iudeam tantum deus. Nos de egipto signis dei et virtutibus liberati. mare sicco pertransiimus pede: cum inimicos nostros grauissimi fluctus inuoluerent: Nobis pluit manna dominus in deserto. et quasi filijs suis celeste pabulum ministravit. Nos die noctumque in columna nubis ignisque processit. ut nobis in inuio iter ostenderet. Atque ut cetera eius circa nos immensa beneficia taceamus. nos soli digni fuimus dei legem accipere. et vocem dei loquentis audire eiusque cognoscere voluntatem. In qua lege nobis promissus est christus ad quos etiam ipse se venisse testatus est dicens non veni nisi ad oues qui perierant domum israel. cum vos canes potius quam boves appellauerit

Equum ne ergo ē. vt idola hodie deserētes quibus ab initio deseruistis nobis pparemini: et nō potius i profelitoꝝ locū ex legis auctoritate et consuetudine deputemini? Et hoc ipsum non merebamini. nisi quia larga semp dei clemētia voluit vos ad nostrā imitationē admittēre. Bentes etiam ecōtrario respōdebant: Quāto enī maiora erga vos dei bñficia narraueritis: tāto maioris vos criminis reos esse mōstrabit. Semp enīz his omnibus extitistis ingrati. Nam ipsis pedibus quibus aridū mare transistis. lu debatis ante idola q̄ fecistis. et ipso ore quo paulo ante ob necē aduersarioꝝ domino cātaueratis: simulacra vobis fieri poposcistis illis oculis quibus venerādo deū in nube vel igne p̄spicere solebatis: simulacra intuebamini. Manna quoq; vobis fastidio fuit et semp in deserto p̄tra dominum murmuras. ad egiptum vnde vos manu valida eiecerat redire cupiētes. Quid plura? Ita patres vestri crebra prouocatione dominum irritauerūt. vt omnes in heremo morerent: nec plus ex senioribus eoz q̄ duo homines terrā repromissionis intrarēt. Sed qd̄ anti qua replicamus. cū etiam si illa minime fecissetis de hoc solo nemo vos dignos venia iudicaret qd̄ dominū christum p̄phetarū semp vobis vocibus repromissum nō soluz suscipere nolulistis: sed etiā morte pessima p̄emistis: Quēz vt nos cognouimus statim credidimus: cum nobis de eo antea nō fuerit p̄dicatū. Vnde probat. qd̄ idolis seruiuimus: nō obstinationi mētis: sed ignorantie deputandū. Qui enim cognitū ilico seq̄mur: olim vtiq; sequeremur si antea cognouissemus. Sic autē vos de generis nobilitate iactatis: quasi nō morum imitatio magis q̄ carnalis natiuitas filios vos faciat esse sanctorū. Deniq; esau et hysmael cū de stirpe sint abrae. minime tamē in filijs reputant. Dis taliter altercantibus. apostolus se mediū interponēs ita p̄tium dirimit q̄stiones. vt neutrū eozum sua iusticia salute meruisse confirmet: ambos vero populos et sciēter et grauiter deliquisse. Iudēos quidez qd̄ p̄p̄uaricationē legis deum ihonoraue rint: gentes vero qd̄ cum cognitū de creatura creatorē vt deū debuerint venerari. gloriam eius in manufacta mutauerint simulacra. Utrosq; etiam similiter veniā consecutos: equales esse verissima ratione demonstrat. p̄sertim cū vt in eadē lege p̄dictū sit et iudēos et gentes ad christi fidem vocādos esse ostēdat. Quāobrem vicissim eos humilians ad pacē et concordia cohōrtat.

Prothemata in Epistolas pauli.

In epistolis quedam sunt generalia q̄ omnibus pueniunt. q̄dam specialia q̄ ad singulas pueniunt. Primo cōsideranda sunt generalia. deinde iudicamus q̄ sint specialia. Hec itaq; sunt generalia. Querit quare post euāgelium scripte sunt epistolę. cū in euāgelio sit doctrinę p̄fectio. p̄fecta regula viuēdi. honestoꝝ quoq; morum integritas p̄formatio. Est etiā q̄stio quare dicant epistolę. et q̄ materia earū. et p̄munis intentio omnium. Deinde querit de ordine earū et numero. Hec p̄dicta generalia sunt omnibus epistolis pueniētia. Ista vero specialia sūt. Queritur enī quibus scribant. et causa scribendi. quid etiā in singulis specialiter intēdat. Prīmę q̄stioni sic respondeatur. Qd̄ ideo scripte sunt post euāgelium vt in exordio nascētis ecclesie nos contra callidas hereticos et p̄muniret oppugnationes. oriētia quoq; vicia relecāret. et post futuras excluderet q̄stiones. In euāgelio nanq; sic dicta sūt quedā: vt facile male intelligentib; ambiguitas et error suboriret. Sicut illud qd̄ dicit. anno. xxx. christus esse baptizatus. vnde quidā heretici voluerūt p̄cipere: vt nullus ante tricesimū annū recte baptizaret. Erant etiā p̄terea q̄dam in euāgelio sic obscure dicta. vt inde fideles etiā dubitaret. Itaq; p̄pter hereses has et alias q̄ tunc in ecclesia pullulabāt extirpandas: istas apostolus scripsit epistolas. Dis itaq; de causis p̄dictis post euāgelia scripte sunt epistolę. Non sup̄flue. Sed quēadmodū p̄phetę post legem: sic epistolę post euāgelia valde sunt viles et necessarie. Quāuis enī in lege fuerit p̄fecta doctrina. nec aliud in p̄phetis q̄ in lege p̄tincatur. quedam tamē ibi erant sub velamine dicta. q̄ in p̄phetis aptius exposita: quodammodo dilucidant.

Notandum quoq; ē qd̄ hoc opus a quibusdā vocat sup̄additio. Et tractū de parabola illa euāgelica qd̄ dicit: Homo qdā descendebat ab hierim in hiericho. et incidit in latrones. i. humanū gen? qd̄ de celestis hierusalem patria descendit in mundū. inter malignos videlicet hostes. Qui etiam despoliauerunt eum. et plagis impositis abierunt seminiuo relicto. i. diuersoꝝ dogmatum erroribus eū subiugauerūt. Accidit autē vt sacerdos quidā et leuita. dum transirēt eadem via eo viso p̄terierūt. Lex enī et p̄phetę humanū genus curare nō valuerūt. Samaritanus autē custos ille verus videlicet christus iter faciens. i. carnē assumēs. misericordia motus ē. Et appropians alligauit vulnera eius infundēs oleū et vinum. i. gratiā sp̄s sancti. et noui testamēti doctrinā q̄ sic inebriat vt terrenoz desiderioꝝ obliuisci faciat. Et imponēs illū iumento duxit. in ista. et p̄tulit duos denarios dices stabulario curā illius habe. et si liquid superogaueris. ego cū rediero reddā tibi. Dedit enī apostolis et ceteris doctorib; nouū et vetus testamētū. qui plura superogauerūt vt paulus et multi alij. Potest etiā p̄ hoc opus illa scāla significari: in qua vidit iacob ascendēs et descendēs angelos. quoz tipū gessit paulus cum ad terciū celuz raptus ē. vbi vidit secula etc. Condescēdit etiā intantū humanitati et fragilitati vt diceret. vir reddat debitum vroz.

Epistolę dicunt sup̄missę. i. sup euāgelium missę. Quattuordecim sunt epistolę. decē ad ecclesias. quattuor ad p̄sonas. in quo numero voluit ostēdere euāgelio et legi se p̄cordare. Denarius nanq; ad decalogū legis. q̄ ternarius ad euāgelia p̄tinet. Romanis in hac epistola scribit. p̄ altercatione q̄ erat inter illos. Altercatio autē talis erat. Dicebāt iudēi se de genere abrae esse. se etiā legem et p̄phetas accepisse. et nunq; idola. sed vñ verum deum coluisse: gentiles canes imundos appellabāt. Ecōtra gentiles se iauditu auris obedisse dicebāt: qd̄ ipsi bono ingenio et sue nature ascribebāt. Iudēos autē nō solum nō obedisse christo: verū etiā turpissima morte eū cōdemnasse dicebāt. Ita ex vtraq; pte sup̄bia. et nulla humilitas. Quibus se quasi mediū interponit apostolus. vtrorsq; p̄futando: vt sic inuitet ad humilitate: vt omnia attribuāt gratie dei. Dorem recte scribentiū epistolas seruat p̄ponendo salutationē in qua captat benivolentiā a p̄sona sua. vbi dicit paulus. a. i. christi. A negotio vbi